

i Veile Amt. Efter at Lejnsbesidderen i Maaret 1865 havde forespurgt, om der var Noget til Hinder for, at Bjerrebhygaard, som efter hans Formenting ikke var fæstepligtig i det den i Tiden fra 1780—1821 havde været bortforpagtet, nu ved indtrædende Fæsteledighed atter maatte bortforpagtes, saa resolverede Indenrigsministeriet, at da Gaarden efter de foreliggende Dplysninger maatte betragtes som en Selveierbondegaard hvorover Herligheden tilhører Grevstabet, maatte Besidderen antages at være pligtig til at behandle den som Bondegaard. Der- efter fremtom Lejnsbesidderen i Mai 1883 med et nyt Andragende, hvori han stærkt vilde hævde, at den Omstændighed, at Bjerrebhygaard, som i en lang Periode, efter at den var bleven underlagt Grevstabet, havde været behandlet som en fri Forpagtergaard, og at den derefter var bleven bortfæstet, ikke kunde gjøre den til fæstepligtig Jord, og han anførte dernæst, at det af Hensyn til denne Gaards Beliggenhed ved Grevstabets Skove, dens Bestaffenhed og dens Størrelse, var særlig magtpaaliggende at bevare den som fri Forpagtergaard, og at han derfor maatte anse sig for forpligtet til at forelægge Spørgsmaalet herom til Domstolens Afgjørelse, saafremt der ikke maatte kunne opnaas et Arrangement. Han androg derfor paa, at den mulige Forpligtelse til at behandles som Bondegaard maatte fra Bjerrebhygaard overføres til fri Jorder, til Exempel: Nebbegaard eller Ingvornrup i Sylland. Efter at Nebbegaard var bleven erkjendt som fri Hovedgaard ved Resolution af 26de Januar f. A., og efter at Deklaration fra Cieren var indkommen, blev denne Omlægning bevilget. Dette er det eneste Tilfælde, i hvilket der i de omspurgte sidste 10 Aar har været meddelt Approbation paa Overførelsen af jydsk Herregaardstaxt til Bondejord i Østifterne, og dette Tilfælde havde, som jeg allerede har nævnt, den eiendomme- lige Art, at der var reist Tvivl om den vedkommende Bondejords Bestaffenhed som stattepligtig Jord, og at Besidderen havde erklæret, at han vilde overgive dette Spørgsmaal til Domstolens Prøvelse, og om Indenrigsministeriet i 1865 ikke havde næret nogen Tvivl i saa Henseende, saa er det dog en Selvfølge, at Domstolene kunde komme til et andet Resultat. Der kan derfor heller ikke, baade fordi det her omtalte Tilfælde er aldeles enkeltstaende og paa Grund af dets nyssnævnte eiendommelige Bestaffenhed, herfra udledes nogen Regel for de Grundsatninger, som Indenrigsministeren følger med Hensyn til Overførelsen af jydsk Herregaardstaxt til Bondejord i Østif-

terne. Naar der saaledes i det omspurgte Tidrum af 10 Aar kun foreligger dette ene Tilfælde, saa tør jeg anse det som et Vidnesbyrd om, at Ministeriet ved Afgjørelsen af deslige Spørgsmaal iagttager megen Forsigtighed og Barmhjertighed, thi det kan neppe betvivles at hvis det ikke var saa, vilde der jo være blevet gjort flere Forsøg paa at erholde lignende Arrangements approberede. Men ligesom dette hidtil har været Tilfældet, saa er det ogsaa Ministeriets Agt i Fremtiden at vise den samme Forsigtighed og Barmhjertighed lige overfor Spørgsmaal af den Art og navnlig ikke at meddele Approbation herpaa uden aldeles undtagelsesvis, hvor ganske særlige Omstændigheder maatte tale derfor.

Jeg saa vidt den ærede Forespørger omst. Dplysninger om, hvilke Grundsatninger Indenrigsministeriet agter at følge, naar Tilfælde af den omspurgte Bestaffenhed maatte forelægges til dets Afgjørelse, stal jeg i al Korthed tilføie følgende. Det er, som den ærede Forespørger fremhævede, en Forudsætning i vor Landbolovgivning, hvorfra der kun er gjort ganske enkelte indtrykkelige Undtagelser — jeg stal nævne Fæsteloven af 19. Februar 1861 § 2 og Lov af 9. Marts 1872, § 5 — at Bondejord stal forblive i Bondebrug, og at Bondegaardenes Antal ikke maa formindskes, og det er en Selvfølge, at Ministeriet maa have dette for Øie, og paa det Næieste paase, at der ikke ved Arrangementer af den her omhandlede Bestaffenhed gaar saa meget som en Kvadratalen Bondejord ind under en Hovedgaard mere, end der derfra udlægges til Bondebrug, samt desuden paa det Næieste at paase, at der for hver Bondegaard, der indtages, bliver udlagt en anden Bondegaard af væsentlig samme Størrelse og Godhed. Ligesom Lovgivningen med Hensyn til Magelæg mellem Hovedgaardsjord og Bondejord paa det samme Gods indeholder en udtrykkelig Forudsætning om Fæsteledighed, saaledes er det intet Steds i Lovgivningen forbudt at lade deslige Omlæggninger foregaa mellem forskjellige af hinanden uafhængige Gods eller overhovedet mellem forskellige Eiendomme, hvor de saa end maatte være beliggende. Der vilde derfor heller ikke kunne bebreides Ministeriet noget Illoyalt, om det gik ind paa deslige Arrangementer, forudsat selvsølgelig, at den Hovedregel, jeg nyss nævnte, iagttages, men paa den anden Side maa det jo erkjendes, at det ingenlunde kan være en Landkommune ligegyldigt, om maaffe flere af dens Bøndergaarde gaar ud af Bondebrug ved at gjøres til Hovedgaardsjord, og at det navnlig i